

har fölött

erejü vihar a környező sodort le a okozott. Az dalatti villa- Párizs kö- több ház galambtojás centiméteres öket és min-

mert ságát

én a Chiselef eg Dimitre ps állapotban ol megállapí- t nem tudta sságot köve-

kal a kínai

rosz hírforrás ontosítottak a ösen Shanghai pán repülőraj pátösszevona- almat kellett.

ány táborno- ok a legkate- lyét az általa rya a vidéket.

ny a 40 tre

ki munkaügyi z, mely szak- aláíró államok ek a munkás- és hogy a 40 lmazotti kate-

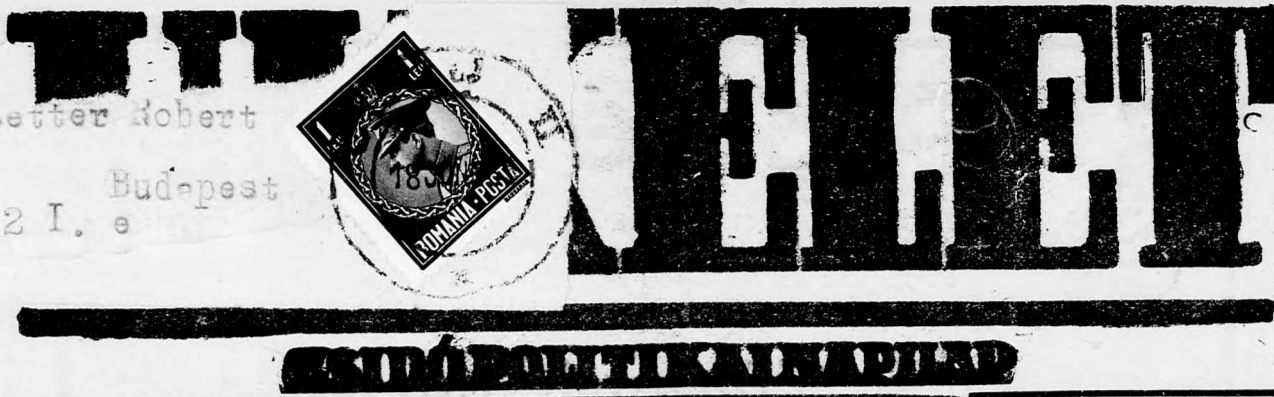
at fejezte es terv ett

A Tass-ügy- kék külügymi- vban az ottani kijelentette az látott, nagyon öt év alatt a nni.

ek befejező hu- ták Központi ti, hogy a ju- ező huzáson a rusításában a emények lettek 0.000 lei 27623, 25135, 100.000 an 70.000 lejes, 2 lejes és 4414 ea Ilescu Cluj zerenecsje nem zbeni közlemé- rt az a kolosz- Banca Ilescu t.

apkiadó R. T. on L. Pop 10.

Taxa postaké plátte in num. No. 224718/929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77. Előfizetési ár: Havonta 110, negyedévre 320, évre 800, egészévre 1200 lei földre: Havonta 2, negyedévé féiévre 12, egészévre 20 dollár. A "KELET" az erdélyi és bászági zádóság egyetlen politikai napilapja. Cikkjeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Mármostólon leveleket nem fogadunk el. - Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Strada Matei Milo 6. Kedd 1935. június 18. 5695. EV. SZIVAN 17. XVIII. EVF. 132. SZAM.

VILAG TUKER

Imponáló külsőségek között zajlott le a brasovi nemzeti parasztpárti nagygyűlés

Tizenötezer parasztot vonultattak fel Mihalacheék. Négylovas szekeren vonult végig a pártvezetőség a városban

Bucuresti, június 17. A nemzeti parasztpárt brasovi kongresszusával kapcsolatban a lapok rámutatnak arra, hogy az a pártvezetőség értekezletével kezdődött, melyen dr. Lupu beszámolt szombati királyi kihallgatásáról. Erről nem jutott nyilvános ságra semmi, de hír szerint Lupu kérte volna az uralkodót, alkalmazzon drasztikus szankciókat Marinescu ezredes ellen.

Ma reggel az egész országból megkezdődött a falusiak felvonulása. Jelen vannak a párt összes vezetői: Potarca, Pan Halippa, Ghelmegeanu, Dem. Dobrescu, A. Dobrescu, Dem. Botez, T. Iacovescu, Ralea, Calinescu, Ghita Pop, Mezincescu és mások. A reggel folyamán a Popovici villában értekezletet tartottak, amelyen Maniu, Mihalache, Madgearu, Lupu, valamint több szenátor és képviselő volt jelen. Ugy döntöttek, hogy a gyűlést az Olimpia sporttelepén tartják meg, majd utasításokat adtak, hogy odairányítsák a néptömegeket. Brasov állomásán egyébként valóságos zürzavar uralkodott a számos különvonat miatt, amelyek mindenütt hozták a kongresszus résztvevőit. A CFR szervei mindent elkövettek a rend fenntartása érdekében, hogy sikerült baleset nélkül lebonyolítani a forgalmat. A gyűlés miatt Brasovba érkezett Stancescu ezredes, a sziguranca vezérigazgatója is.

A pártvezetőség úgy döntött, hogy a gyűlésen elsőnek dr. Caliman beszéljen a brasovi szervezet részéről, majd Valer Moldovan, P. Andrei, V. Madgearu, dr. Lupu, Maniu és végül Mihalache szólnak fel.

11 órakor a Popovici villa előtt embe- rekkel álló imponáns menet jelent meg és Maniu, Mihalache, Madgearu, Lupu, Potarca, Dem. Dobrescu, valamint Crisan helyet foglaltak egy négy fekete ló által vont szekéren zenekísérettel a Bulevardul Ferdinandon keresztül a Suciú villába mentek, amely előtt megkezdődött a felvonulás. A menetet brasovkörtnyéki lovasok nyitották meg, élükön dr. Nic. Suciú volt prefektussal, majd a prahovamegyei küldöttség következett Mezincescu

mérgesgázok előállításán fáradoznak és amelyeknek következtében majd adott pillanatban az ellenséges országok — és ki nem ellensége a Harmadik Birodalomnak? — védtelen asszonyai, ifjai és gyermekei százezerszámra fogják irtózatos kínok közepette kilehelni lelküket.

Eme német valóság mellett valóban Andersens halhatatlan mesemondó zsenijének jóságos, de egyben a felhők felett járó alakjai azok a jóindulatú, számos esetben azonban egyenesen a német ügy szolgálatában álló emberek, akik hisznek a hihetetlenben, hisznek abban, hogy a Harmadik Birodalom ténylegesen letét imperialista tervéről s nincs egyéb gondja, mint a népek egyenjogúságának elismertetése.

Rheinsdorf csak egy kicsiny sziget abban a német óceánban, amely titkosan, de egyre véstjölőbben készül arra, hogy mérges árjával elöntse s a civilizáció utolsó várát is megsemmisítse Európában és a porosz szoldateszka uralmát terjeszse ki népek, fajok és elnyomott néptöredékek fölött.

Lehet, hogy vannak emberek, akik komolyan hisznek abban, hogy a sáttánnal való barátkozás lecsökkenti a sáttáni veszedelem erejét s pillanatnyilag megakadályozhatja azt a háborút, melyet a Rossz és a Jó a világ teremtése óta vívnak egymással a föld feletti uralom elnyerésére. Ezek a jóhiszemű, vagy megtevésztett emberek azonban nem tesznek

professzorral az élén, Vlasca Cartojannal, Trei-Scaune Serdici képviselővel, Odorhei, Fagaras, Ion Ramanullal az élén, akit festői nemzeti ruhákba öltözött lovasok vetek körül.

A felvonulás után a párt vezetői az Olimpia pályára mentek, ahol a gyűlést tartották. A menetben „Parasztállamot akarunk”, „Éljenek a román demokrácia kormányzói”, „Le a cenzurával!” felirású táblákat hordoztak. A stadiont színtől megtöltötték a parasztek ezrei. A pálya közepén teherautó állt, amelyen több hangszóró volt felszerelve. A vezetőknél megérkezésekor a tömeg lelkesen éljenzte őket. A pártvezetőség a tribünön foglalt helyet, majd Caliman, a brasovi szervezet alelnöke megnyitotta a gyűlést Popovici üdvözléssel tolmácsolva, aki betegesen üzeni, hogy a párt nem függ egyes személyektől és az ő betegsége miatt a kongresszust nem szabad elhalasztani. A tömeg melegen éljenzte Popovicit, Caliman folytatta beszédét, rámutat arra, hogy Brasov ahonnan a nagy nacionalista akciók elindultak, most is kiindulópontja lesz a legnagyobb politikai fontossággal bíró akciónak.

Caliman után Andrei emelkedett szóásra és Moldova üdvözlését hozza. Pan Halippa Besarabia nevében beszélt, majd Madgearu fejtegeti, hogy a lakosság a legmegelégedettebb a nemzeti parasztpárti kormány alatt volt és pedig Maniu miniszterelnöksége idején, amely a realitások ivét irta be a román történelembe. Senkinek tudta Vaida és Iorga kormányok értelmét, majd a nemzeti parasztpárt által mélyen sajnált Duca meggyilkolása után kerültek uralomra a liberálisok. Ezután éles támadásokat intéz a kormány ellen. Lupu szólt fel ezután és a kormány távozását követelte. A nemzeti parasztpárt az igazságot akarja a népen keresztül, a cenzúra és az ostromállapot azonnali felfüggesztését, majd Maniut méltatja az egyesülés megvalósításáért. A fasizmus és hitlerizmus hirdetői az ország ellenségeihez társulnak, akik teljes erővel fegyverkeznek.

Maniu Gyula hosszas ünneplés közepette szólt fel és a következőket mondotta:

(Folytatása a 8-ik oldalon)

egyebet, mint a jó eszközeivel a rosszat szolgálják s a sáttáni örökkel való barátkozás közben megfélemlenek arról a goethei igazságról, hogy a sáttán által Faustnak nyújtott örömök végül is a pusztulásban és a kárhózatban vesznek el.

H. G. Wells egyik utópisztikus regényében, amelyben a jövőnd tisztultabb világának képét rajzolja meg, beszél egy országról, amely a világbéke ügyét a maga alantas előnyére akarta felhasználni s mialatt minden más nemzetek megegyeztek abban, hogy a földön végre békének kell lennie: ez az állam szédületesen fegyverkezni kezdett, hogy a többi népek pacifizmusa fölött a maga véres, háborus uralmát szilárdítsa meg.

A regény pacifista népei még idejekorán észbe kaptak s közös akcióval tették lehetetlenné a „sacro egoismo” elvének eme utolsó menstvárat.

Ez a H. G. Wells által megírt és elképzelt eset ismétlődik meg ma az egész világon a Harmadik Birodalommal kapcsolatban. A Harmadik Birodalom Führerei és alführerei pacifizmust prédikálnak, hogy a többi európai népek tényleges békevágyát kihasználva: vérbe, vashba és mérgesgázba fojtsák az egész világot.

Rheinsdorf megdöbbentő mementója ennek az akarattal s azok, akik eddig még nem okultak, okulhatnak belőle.

Palesztina társadalmi problémái

Irta: dr Alfred Bonne (Jeruzsálem)

Szerte a világon élénk érdeklődéssel kísérik Palesztina gazdasági fellendülését és az ország rendkívüli módon erősödő pozícióját. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azokat a szociális eltulodásokat, amelyek az országban végbemennek. Ha megfigyeljük a népességi mozgalmat az országban, úgy rendkívül lényeges változásokat állapíthatunk meg az egyes szociális rétegek sulyát illetően. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, ha csak összehasonlítjuk a városi és falusi lakosság számadatait, megállapíthatjuk, hogy az utóbbi évek bevándorlása alapvetően befolyásolta a lakosság felépítésének eddigi strukturáját és ha tovább tart ez a bevándorlás úgy további döntő eltulodásokra kell számítani a városi lakosság javára.

Az ország összlakosságának városi és mezzei fejlődését az alábbi számok illusztrálják:

1922-ben 757.182 volt az összlakosság száma, ebből 264.137, vagyis 34.9 százalék városi lakos, 492.865, vagyis 65.1 százalék falusi lakos volt.

1931-ben 1.035.821 főnyi összlakosságból 387.291 városi (37.4 százalék) és 648 ezer 534 (62.6 százalék) mezőgazdasági lakos volt.

1935-ben 1.247.000 főnyi összlakosságból 533 ezer (42.7 százalék) városi és 714 ezer (57.3 százalék) falusi lakos.

Ezek a számok mutatják, hogy az 1922-től 1931-ig terjedő bevándorlás nem tudta lényegesen megváltoztatni az ország agrárjellegét. Ma, négy esztendővel az 1931-es legutóbbi népszámlálás után, a helyzet világosan mutatja azt a tendenciát, amelyvel az elmúlt két év nagy bevándorlása a városi lakosság gyors növekedését hozta magával, a lakosságnak eme részét 42.7 százalékra emelte és belátható időn belül ez a réteg számszerűleg tul fogja nőni a falusi lakosságot; habár a mezőgazdaságból él ma az összlakosság többsége, különösen ha ideszámítjuk a mezőgazdasági feldolgozó ipart is. Meg kell állapítani azt is, hogy az arab lakosságnál a számok helyzete sokkal kedvezőbb, mint a zsidóknál. De a lakosság fejlődésében a domináló elem a zsidó lakosság, úgy hogy a lakosság népességi mozgalmak kétszeres sulyal bír. Számolni kell tehát azzal, hogy a közeljövőben lényegesen megváltozhatnak ezek a viszonyok, melyek nemcsak mint szociológiai jelenségek tarthatnak számot nagy érdeklődésre, hanem komoly problémák és feladatok elé állítják a szociál- és népességi politikusokat.

E probléma jelentősége nemcsak abban áll, hogy a városi és mezőgazdasági lakosság irányának eltulodása sulyosan veszélyezteti a cionizmus egyik legfontosabb posztulátumot, hanem abban is, hogy ez a helyzet egészen más irányvonalak alkalmazását követeli az új bevándorlók kiválasztása és elhelyezése tekintetében is. Azok a perspektívák, melyeket az utóbbi években az ország befogadó képessége tekintetében nyert tapasztalatok nyitnak meg lényegesen különböznek azoktól a perspektívától, amelyek akkor adódtak, amikor a bevándorlás még néhány emberre rugott évente, a kolonizáció gyermek-betegségében sinylődik, az ipar fejlődésének kezdetén állott és maga a lakosság is egy nagy keleti többségre és egy maroknyi európai bevándorló-kisebbségre oszlott. Ma ez a kisebbség számszerűleg is igen kvalifikált lakosságra növekedett és az ország számos területének keleti jellegét

(s. l.)

Lezajlott az E. Zs. N. Sz. XIV. konferenciája

Impozáns külsőségek között zajlott le az ünnepi megnyitó ülés. Jozsef Sprinzak, dr. Klompuszné, Vermes Ernő, dr. Fischer Tivadar beszédei

Tg.-Mures, junius 17. (Az Uj Kelet kiküldött tud.) Vonatokból és autobuszközből az emberek százai özönlöttek el a máskor csendes székely főváros békés uccáit. Mintha a város ünnepi díszbe öltözött volna, óriási idegenforgalom, kokárdás lányok és fiúk adták meg a keretét az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 14-ik konferenciájának. Több mint ezer emberre becsülik a konferencián jelenlevő vendégeket és delegátusokat. A zsidó kulturaház termét délelőtt 11 órára már zsúfolásig töltötte meg a közönség és a kis színpadon elfoglalta helyét a Zs. N. Sz. elnöksége, a vendégek és a helyi szervezetek megbízottai. A román királyi himnusz hangjai zengenek fel a színpad mögötti gyermek-kórusból, amelyet a közönség felállva hallgat végig, majd Vermes Ernő, a Zs. N. Sz. elnöke héber nyelvű beszédében nyitotta meg a konferenciát.

A megnyitó beszéd

Kedves delegátus testvéreim! Amikor egy esztendővel ezelőtt a 13-ik barnicva konferencia záróbeszédét tartottam, hogy úgy, mint az ifjkorba lépő gyermeket, akik életében a barnicva fordulópontot képez, a mi szervezetünk is eredményesebben teljesítse munkáját nemcsak a cionista társadalom, hanem az össz zsidóság érdekében. A konferencia beszámolóiból a delegátusok alighanem örömmel állapították meg, hogy Erdélyben és a Bánságban a cionista munkának majdnem minden ágában megerősödés és haladás tapasztalható, ami a helyi csoportok többségének mult évi tevékenységét jellemzi.

Vermes Ernő ezután köszönetet mondott a helyi csoportoknak, a szervezeteknek az áldozatos munkájukért. A jelenlegi konferenciának is megvan a szimbolikus értelme. Az a két betű, amely a 14-ik konferencia számértékét jelöli, „jadot” magyarul kezdet jelent. A 14-ik országos zsidó cionista értekezlet mindazt a sok szépet, jót és nemeset szimbolizálja, amit hűséges kezek teremteni képesek.

Majd magyarul folytatva beszédét, ismertette a konferencia feladatait, megállapította, hogy a E. Zs. N. Sz. a többi zsidó szervezetekben és testületekben dúló testvérharok idején is a legszilárdabb bástyája az erdélyi zsidóságnak. Az E. Zs. N. Sz. konzolidáltságában és szerveztségében a legszilárdabb s a legjobban működő cionista szervezetek egyike, amelyre éppen azért tekint irigységgel az ország többi cionista szervezete, sőt a külföldieknek jórésze is, mert belső pártbarok nem gyengítik. Ha az E. Zs. N. Sz. munkája a jövőben is ilyen mederben halad, a Palesztinába való kivándorlás lehetősége is könnyebb lesz az erdélyi zsidóság számára.

Ma már alig van egy fontosabb pont, Erec Jisraélben, ahol ne találkoznánk innen való testvéreinkkel. Mindannyia jól helyezkedett el, mindegyik meglegedett, még az erdélyi faluban, Kfár Giedonban élő tizenegy család is. Ha meggondoljuk, hogy csak ezen a területen erdélyi zsidók részére a KKL 4500 dunam földet bocsátott rendelkezésre és a KH-tól több mint 24.000 fontot kaptak honfitársaikban tákcifban, felszerelésben, átlakokban, úgy megállapíthatjuk, hogy Erdélynek többet nyújtottak az Alapok, mint amennyit az évek során azok érdekében felhozunk. És ez a felismerés kell hogy még intenzívebb munkára serkentsen bennünket és hogy még jobban megerősítsük és fejlesszük szervezetünket. Hiszen ma már nem ütközök akadályokba a cionizmus propagálására, ma már nemcsak a zsidó, hanem a világ-szerte is ugyszólván naponta foglalkozik Palesztinával és mert Erec Jisraél már gazdasági szempontból tényező, melynek jelentőségét a világkereskedelem felismerte, a világlapok is kénytelenek foglalkozni azokkal a gigantikus teljesítményekkel, melyek a mi bizsikeségünk és melyek minden propagandánál hatásosabban hirdetik, hogy amíg azerte a világon mindjobban tért hódít a gond és a bizonytalan jövő miatti aggodalom: ott az ósók földjén, ha verejtékes, nehéz munkát is végez az új jisiv, a lelki szabadság felemelő, boldogító érzésén kívül tudja és tapasztalja, hogy fáradozásainak van gyümölcse!

A mozgalom perspektívái

Erec Jisraél ma már Románia külkereskedelmének is számottevő faktora és ha a romániai import Palesztinába 1934-ben közel 1 millió fontra rugott, nem kétséges, hogy ezen évben létesített újabb kapcsolatok következtében kivételünk emelkedni fog. El ne feledjük, hogy az oly hatalmas méretekben fejlődő turisztika, mely tulajdonképpen az ós-uj honnak legjobb propagandátényezője, mert egyrészt megszeretetti testvéreinkkel az országot és nagyobb aktivitásra buzdítja őket, másrészt pedig bileámi metamorfózisra viszi át azokat, akik — amíg nem láttak semmit az országból — kételkedtek abban, amit róla halottak — különösen alkalmas gazdasági relációk megteremtésére.

Ilyenformán beláthatatlan perspektívák előtt áll a mi mozgalomunk és ennek folyamánként Erec Jisraél prosperitása. És mert Erec jóléte, miként azt a mi felejtetlen Herzlünk fellepte óta a cionizmus állandóan hirdette, természetesen visszahat a galuti zsidóság életére: minden igyekezetünkkel azon kell lennünk, hogy szervezetünk megerősítése mellett az összes tekintetbe jövő problémákkal a legelőkeltebben foglalkozzunk. Kétségtelen, hogy ez nem könnyű feladat, mert az egész hatalmas anyag ismeretét feltételezi. Már pedig aránylag ifjú mozgalomunk oly gazdag tartalommal és oly óriási léptekkel halad előre, hogy még annak is, aki évtizedek óta benne él, nehéz a fejlődési folyamatot követnie. A tanulmányok szavai: „Egy napig hagysz el engem, két napig hagyjak el téged”, a törőre vonatkoztatván, de bátran aplikálhatók a cionizmusra is. A cionizmus, mely megszünt immár az éharcosok mozgalma lenni, de amely lassanként népmozgalommá fejlődött ki, hogy regenerálja a zsidóságot szellemi téren és előkészítse az erci életre. És ismét beteljesült Herzl profétái jóváindulása, hogy eljön majd az idő, amikor Erec Jisraél lesz sok galuti zsidónak egy új Amerika, ahonnan a hozzátartozóktól várják majd a segítséget, amint-hogy már mi is számtalan esetről tudunk, amikor az Ercből támogatás érkezik rendszeresen erdélyi rokonokhoz.

Herzl emléke

— És csak fáj a szívünk, hogy mindezt a sok szépet és felemelőt nem érthette meg az a férfiú, akinek 75. születésnapját a közelmult hetekben az egyetemes zsidóság ünnepelte. Az ő jóságos képe tekint le reánk

Dr. Fischer Tivadar a zsidó munkáról

Dr. Fischer Tivadar, az E. Zs. N. Sz. diszelnöke, az Országos Zsidópárt elnöke, tartotta ezután a következő üdvözlő beszédét: — Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! — Komoly és sorsdöntő nem egy, zsidó szemszögből irányított tekintetben az idő, amelyben az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 14-ik konferenciájára itt egybegyűltünk.

Inkább mint valaha, kell ma belátni, hogy csak az egység szelleme által kormányozottan alkothatják a zsidó nép erőt a sorsának alakítását elhatározóan befolyásoló azt a tényezőt, melynek eszméje minden cionista gondolkodásnak alapjává szolgál.

Azon ezidőszert adva levő politikai és szociális viszonyok, melyek között a zsidó etnikai közösségnek az egész földeteken szétszórta részei élnek, egy ideálnak ujonnan való megformulázását teszik szükségessé, mely alkalmas lenne arra, hogy az összes zsidó szívekben az előlő helyet hódítsa meg magának és amelynek elérésére irányuló egységes törekvésben az egész erci jisivval és az

most is itt és mindenütt, ahol egybegyűlnek hűséges követői meg tisztelői, hogy előbbrevigyék az ő nagy művészet megvalósítását. És ha amíg él, az ő önzetlen, odaadó munkáját népének nagy része nem értékelte úgy, amint azt megérdemelte volna, most az egész zsidóság rajongva hódol dicső emlékének. És hogy ez a rajongás mily mértéket öltött éppen napjainkban, azt leghatásosabban bizonyítja az a példátlan versengés, mely röviddel ezelőtt megindult Erec Jisraél három nagyvárosa között: Jeruzsálem, Haifa, Tel-Aviv küzdenek a megisztételért, hogy Herzl Tivadar hamvai véglegesen az ő területükön nyugodjanak. Megható ez a küzdelem, könnyekig megható ez a versengés, mely az ő áldott emlékének szól és én nem restellem bevallani, hogy amikor tíz héttel ezelőtt felmentem a Karmel legészakibb pontján levő fensikra, amelyet Haifa városa az új reáliskola és a sporttelep felett 30 dunamnyi területen kijelölt, hogy örök nyugvóhelye legyen a mi drága vezérünknek, szemem könnybelábadtak. És amidőn fátyolos szememmel végigtépkentem a pazar látványt, melyet a Libanon és a Hermon hófödté csucai, a gyönyörű kékszínű tenger, a csodás új haifai öböl és azontul Nevé Sáánnak pirosfelüli csinos háza ott a magasból nyujtott, édesbus érzéstől áthatva tört ki belőlem a panasz: Miért nincs most itt közöttünk a mi halhatatlan Mesterünk, hogy láthatná velünk együtt gyönyörű álmanak valóra válását, hogy szemlélhetné ő is azt a páratlan fejlődést, azt az óriási teljesítményt, mely a zsidó érz, a zsidó energia, a zsidó élméltetés leghűbb, leghatalmasabb kifejezője!

Beszédét lendületes szavakkal azzal fejezte Vermes Ernő, hogy a zsidó apa Erec Jisraélben születendő gyermekeknek kérdéseire büszkén vallhatja majd, hogy ott volt a küzdő soraiban és hozzájárult ahhoz, hogy megbecsülést szerezzen a zsidó népek és nyugodt országot a földön, ahol szabadon kiélhesse magát.

Lelkes tapsvihar fogadta Vermes Ernő megnyitó beszédét, majd Grünwald Károly, a tárgyumeresi helyi csoport elnöke üdvözölte a város összes cionista szervezetei nevében a konferenciát.

egész galutnak, bármennyi különbség és elentés is hat elválasztólag kebelükben, teljes lelki egybeolvadása mehetne végbe.

— Ebben kellene bizonyos mértékben az itt ma kezdődő cionista tanácskozásnak is közreműködnie, szem előtt tartva, hogy az ósál, melynek szolgálatában áll a cionizmus, a zsidó nemzet, melynek megváltására Cion felépítése által törekszik.

— Az én szerény felfogásom szerint a cionizmus lényegét ama törekvések hordják magukban, melyeknek célja, hogy a zsidó nemzeti lét normalitása és teljessége egy, az emberiség tökélyének irányában fejlődő palesztinai civilizáció és annak nemzetközi kihatásai által nyerjen biztosítást.

— A cionizmus lényegének ily koncepciója azt a következményt hozza magával, hogy egyfelől minden, Palesztinával összefüggő gondolatmenetből azok a szempontok, amelyek csupán anyagi érdekek határoznak meg, kiküszöbölődjenek, másfelől pedig a zsidó népeknek a galuti településekben maradó részei által birt politikai jogok gyakorlása a

Hátfájaldalmak állandóan ébren tartották

Mindig fáradt volt

Megpróbálta a Kruschen-t — és ma újra életvidám

„Állandóan fáradt voltam, energiátlan és éjjel nem tudtam a hátfájás miatt aludni. Miután néhány ugynevezett kurát végeztem (amelyek azonban semmit sem használtak), elhatároztam, hogy Kruschen-sót szedek. Örülök, hogy közölhetem, hogy ma már egészen más ember vagyok, tele életkedvvel és energiával és megszabadultam a hátfájaldalmaktól.” — M. A.

A hátfájaldalmakat rendszeresen okozza, hogy a vesék nem működnek rendszeresen megengedik, hogy tisztatlanság rakódjék le a vérkeringésbe. A Kruschen hat sója újra egészségessé teszi a veséket, normális működésre ösztönzi azokat, úgyhogy megtisztítják a vérkeringést a mérgező anyagok minden részecskéjétől. Azonnali hatásként megszabadul ezektől a régi, kellemetlen fájdalmaktól. És ha Ön kitart a „mindennapi kis adag” Kruschen mellett, a rohamok mind ritkábbak lesznek, míg végül is a hátfájaldalmaknak csak az emléke marad meg, mint a rossz álom.

A Kruschen-sót több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 lejért kapható.

zsidó nemzeti szempontoknak rendelődjék alá és az ezekből adódó kollektív érdekeknek szolgálatába állítódjék.

— Az én meggyőződésem szerint pl. a zsidó munka elsőbbsége a palesztinai zsidó munkaadó számára egy, a cionizmus lényegén alapuló categoricus imperativus, amelyet ilyenül minden cionistának, ha beállítottasága százszázalékosan kapitalista is, el kell ismernie.

— Továbbá, miként is vélem pl., nem ismerhető el, hogy összeegyeztethető lenne a cionizmussal, ha egy cionista, aki Romániában mint ez ország polgára él, az annak politikai arénájában Zsidó Párt név alatt küzdő szervezettel szemben közömbös vagy éppen ellenséges álláspontot foglal el és politikai jogainak gyakorlásánál a Zsidó Párt befolyásának érvényesülést nem enged, sőt az utóbbi által folytatott politikát még keresztetzi is.

— Az erdélyi cionista mozgalomnak Zsidó Nemzeti Szövetség név alatt és az ezen névnek megfelelő munkakörrel való megszervezése kezdettől fogva az erre vonatkozóan a cionizmus lényegéből adódó dualizmusról alkotott felfogásunkban gyökerezett, ennél fogva e szervezet a szobanforgó névről való lemondás által semmiesetre sem hozhatná közelebb a cionizmus lényegéhez, hanem valószínűleg inkább eltávolíthatná tőle.

— Azzal a kívánsággal zárom hát szavaimat, hogy a cionista mozgalom történetében a konferenciára, az általa teljesített munka értékének alapján, joggal legyen alkalmazható az a megjelölés, amelyet a „jad”, az utamató kéz szimbolizál!

A Tóra szerepe az országépítésben

Dr Löwi Ferenc, a tárgyumeresi statusquo hitközség főbírája tartott ezután lendületes beszédét.

— 1914-ben — mondotta — a tárgyumeresi Kulturpalotában tartottuk meg az első cionista konferenciát. Miután üdvözlő beszédem elhangzott, felszóltak hieim táborából sokan és mondták: mit keres a mi főbírája a cionisták között? Most, 31 év után újra cionista konferenciát köszöntünk és újra mondanunk fogják egyesek vagy talán többiek is, hogy mit keres a rabbi a cionista konferencián. Ezeknek az a válasza, hogy a helyem ott van, ahol a zsidó népért, a nagy zsidó közösségért folyik a munka. Ki kell mondanom azonban egy szót, amit eddig nem mondtam. Tóra. Mert nincsen a zsidóság Tóra nélkül és nincs zsidó mozgalom, amelynek nem a Tóra szellemében kellene haladnia és épülnie. Amit Mózes és Jozua építettek, a hitetlen és vallástalan Makkabeus utódok tettek tönkre, ők okozták a második Templom pusztulását. De most épül a harmadik. És a harmadiknak a Tóra szellemében, a zsidó hagyományok és a zsidó történelem parancsai szerint kell felépülnie.

(Folytatás az 5-ik oldalon.)

1936 Január 1 Szerda

ÉRDEKLI ÖNT?

Kész előjegyzési naptárak, vagy külön naptárblokkok az 1936 évre

Ha a mai viszonyoknak megfelelően igazán olcsó, de mégis csinos kivitelű naptárakat akar beszerezni, úgy a saját használatára, mint megrendelői részére, úgy szíveskedjék tőlünk ajánlatot kérni. Csak így tudjuk Önt is előnyös árakban részesíteni, ha rendelését már az első nyári gyártási szériába feladja. 20%-ot takarít meg, ha rendelését június végéig nálunk leköti. Nálunk első kézből kapja az árut, azért itt is megtakarít 10%-ot.

Megrendelési hely: **ORIENT** Uj, Str. Regina Maria 11. Str. Iulia Maniu 8.

Alakult 1928 Alakult 1928
Schwartz Menyhértné orth. zsidó
leánynevelő intézete internátusa
Oradea, Str. Ep. Clorogariu 8. Beiratás 1935—36 évre megkezdődött.
Kitünő referenciák! Prospektus!

UNK
nyvesben
a vona-
ati meg-
komfort,
állanyvilá-
szervezeték!
ak, kitűnő
Gyermekek
Külön
pedagógus-
vosi fel-
ett szűkös
ljk gyer-
raltatását!

BEN

nap

legújabb, rep-
állításban, ked-
EPAGE-nál Cluj
deljen, amíg az
készelete tart-
szájrojlben levő
LEI

ember.
regény,
9 lej)
A magyar
nak óriás-
szonkötés

161
Cluj

SPORT

Huszezer néző és Boris bolgár király jelenlétében tegnap kezdetét vette az ötödik Balkán labdarugó torna

Bulgária—Görögország 5:2 (3:1)

Szófiából jelentik: Boris bolgár király, a kormány, a diplomáciai kar és mintegy huszezer néző jelenlétében nyitották meg tegnap Szófiában az ötödik Balkán labdarugó tornát. Az első mérkőzésen Bulgária válogatottja Görögországgal került össze. A mérkőzést végig a bolgár csapat nagy fölénye jellemezte. A bolgár csapat igen jó kondícióban és fejárvitásban mutatkozott be hazai közönségének, amely a csapat lendületes akcióit állandó üdvrivalgással kísérte. Általános megállapítás szerint a bolgár csapatnak mai nagy formájában esélye van a torna megnyerésére. A bolgár csapat góljait Pesoff (2), Angeloff, Jordanoff (2), a görögökét Humlich (2) szerezte. A román Costel Radulescu jó bíró volt.

Creteanu véd a jogoszlávok ellen

Szófia jelentés szerint a román válogatott csapat legutóbbi edzésén Seps, az Universitatea kapusa gyenge formát árult el. A válogatottak edzője, Wena ezért úgy döntött, hogy a jogoszlávok ellen Creteanun fogja a szövetségi kapitány, Davila ezredesnek ajánlani.

A torna további programja: Junius 17-én, hétfőn: Románia—Jugoszlávia.

Junius 18-án, szerdán: Románia—Bulgária. Junius 19-én, pénteken: Románia—Görögország és Jugoszlávia—Bulgária.

Mint ahogy a Balkán labdarugótornát ez évben valószínűleg utoljára rendezik, aki ez ideig tornát nyeri, annak birtokában marad az egyébként igen nagy értéket képviselő kupa.

Román tenisziker Szófiában

Szófiában, junius 17. Tegnap játszották le a román-bolgár teniszmérkőzést, amelyet a román csapat nagy fölényrel, 4:0 arányban nyert meg. A román csapatot Botez, Szegáll és Schmidt alkották.

Meglepetéseket hozott a Közép-Európa Kupa első fordulója

Cluj, junius 17. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap kezdtek meg Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország és Olaszország négy-négy csapatának részvételével a Közép-Európa Kupa mérkőzéseket. Az első fordulóban bőven akad meglepetés. Mindenekelőtt nagy feltűnést kelt, hogy az osztrák Austria 5:2 arányban győzött a hazai pályán játszó Ambrosiana ellen, de nem kevésbé meglepő, hogy mind a négy magyar csapat vereséget szenvedett, köztük a Hungária is, amely azonban mint ahogy Bécsben idegen pályán, Bíró és Turay helyén tartalékkal játszott és csak egy góllal maradt alul, bentmaradhat. A többi három magyar csapatnak kevés reménye van a továbbjutásra. Eremények:

Bécs. Admira—Hungária 3:2 (2:0). Szombaton.

Róma. AS Roma—Ferencváros 3:1 (2:1).

Szeged. Slavia—Szeged FC 4:1 (2:1).

Budapest. Fiorentina—Ujpest 2:0 (2:0).

Pilsen. Viktoria Pilsen—Juventus 3:3 (2:0).

Milánó. Austria—Ambrosiana 5:2 (2:0).

Brünn. Zidenice—Rapid 3:2 (1:0).

Racing Club Strassbourg—Universitatea 4:2 (2:1)

Cluj, junius 17. (Az Uj Kelet tud.) A nagy meleg dacára feltűnő számú nézőközönség előtt játszották le a Racing Club Strassbourg—Universitatea barátságos mérkőzést, amelyet a nagyobb technikai felkészültségű, kiforrottabb tudású francia csapat megérdemelten nyert meg 4:2 (2:1) arányban. A francia csapat, amely a francia bajnokság második helyezettje, valamint a Francia Kupa győztese, mint azt várni lehetett, igen szép futballt játszott. Különösen csatársora igen gyors, lendületes és szemre is mutatós játékkal operál. Minden huzásukon meglátzott a futball igazi lényege: a gólrátörés. A kitűnő csatársorral szemben a halvesor szürke, egyedül a centerhalf játéka kielégítő. A két bekk, valamint a kapus méltóan foglalták helyet a nagy játékerőt képviselő együt-

tesben. Az Universitatea ilyen képességű ellenféllel szemben még legjobb formájában is alul maradt volna, tehát nem meglepetés a francia csapat győzelme. A cluji csapat egyébként az első félédben gyengén kezdett, a másodikban azonban voltak szépen felépített támadásai, amelyek megfelelő közép-csatár híján mind kárbavesztek. Általában a csapat néhány posztja erősítésre szorul. A játékidő folyamán több U-játékost próbáltak ki, ezek közül alig akad megfelelő. Tyukodi, bár nem rossz kapus, messze van Seps klasszisztól. A gólokat Hauserer, Harthung, Hauserer és újból Hauserer, illetve Surlasiu és Orza lökték. A francia csapatból Rohr, Hauserer, Keller, Schaden és Barth kapus; az U-ból Gain, David és Naftali voltak jók. Seliceanu bíró kevés dolgát jól végezte.

SC Strassbourg: Barth, Hummel—Veillard, Sattler—Schaden—Pawlak, Keller—Havlicsek—Rohr—Hauserer—Harthung.

U: Tyukodi, Borgea—Iancovicur (Giurgiu II), Petricoi (Sarbu)—Gain—David, Naftali—Ploesteanu—dr Giurgiu (Ionasiu)—Orza—Surlasiu.

Minősítő mérkőzések

Petroseni. Jiul—Makabi 3:1 (2:1). Bulik, Cosma és Bindász, illetve Szegáll a góllövők. Sibiu. Phönix—HTV 3:1 (2:0). Jovicin (2) és Freiberg, illetve Heiden lökték a gólokat.

A minősítő mérkőzések állása:

1. Jiul	4	2	0	11	4	6
2. Phönix	3	1	2	0	8	6
3. Dacia Unirea	3	1	1	1	5	3
4. HTV	3	1	0	2	5	10
5. Makabi	3	0	1	2	6	10

Belföldi eredmények

Cluj. KAC B)—UEC 5:2 (2:1). Boholan-kupa. A Villamosmű csapata erősítésre szorult. Avantgárda U—Unirea 11:4 (6:2). Boholan-kupa. Romania—KAC ifjúsági 8:1 (3:1). Craiova. Craiovan—Banatul 1:0 (1:0). Ligaselejtező. A Craiovan ezen győzelmével a Nyugati Liga bajnoka.

Timisoara. TMTE—Kinizsi 4:1 (3:0), barátságos.

Oradea. Törekvés—Crisana 1:1 (1:0).

Targumures. AMTE—MMTE 2:1 (1:1).

Satunare. Romania Cuj—Olimpia CFR 3:2 (1:1). A gólok közül Fried kettőt, Capusan egyet lött.

Bucuresti. Bucuresti—Ploesti ifjúsági válogatott 6:1 (2:1).

Timisoara. Ripensia—NAC komb.—Szabadka válogatott 3:1 (3:0). Beke, Gáll és Moskó, illetve Dömötör lökték a gólokat.

Bucuresti. Bucuresti válogatott—DFC Prága 4:3 (2:2). Nemzetközi mérkőzés. Bucuresti csapata nehezen bánt el a friss csatárjátékra, de gyenge védelemre berendezkedett a cseh bajnokságban a 7-ik helyen álló együttesel. Vajda (2), Korony és Palmer, illetve Olanoff, Trucska és Defrics lökték a gólokat. Kétezer néző, bíró Petrescu.

Brasov. FC Sturm (Grác)—ACFR 3:1 (2:0).

Lugoj. ZsAK Szabadka—LMTE 4:0.

A Bucuresti—Sinala motorkerékpárversenyt Luigi Baise nyerte, aki a 260 kilométeres utat 3 óra 42 perc alatt tette meg, ami 70.200 km. óránkénti teljesítménynek felel meg. Második Lazar Georgescu, harmadik Marin Mares volt.

Külföldi eredmények

Budapest. Nemzeti—Attila 1:1 (1:1). Osztrályaó mérkőzés.

Varsó. A magyar profiválogatott 1:1 (1:0) arányban eldöntetlenül mérkőzött a lengyel fővárosban.

Davis Cup eredmények. Csehszlovákia—Dél-Afrika 3:2. Németország—Ausztrália 3:2. Mindkét eredmény nagy meglepetés. A döntőt így a két európai csapat fogja lejátszani a közeljövőben Prágában.

Nemzeti tuberkulózis-kongresszus Jasi-ban. Jasi-ból jelentik: Jasi-ban tegnap kezdetét vette a nemzeti tuberkulózis-kongresszus, amelynek ülésén résztvesz dr Costinescu egészségügyi miniszter, valamint számos neves orvos.

Módosítja véleményét Vaida a zsidókérdésben?

Állítólag zsidó intellektuelek is aláírják Vaida manifestumát

Bucuresti, junius 17. (Az Uj Kelet tud.) Vaida tegnap este Cernautiba utazott Voicu-Nitescu kíséretében. A színházban ma este tartandó előadásán Vaida-Voevod újból fel fogja vázolni programját. Vaida bizalmasai — írja a Tempo ezzel kapcsolatban — sejtetni engedik, hogy Vaida bizonyos javításokat eszközöl különösen, ami a zsidókérdést illeti.

Ugyancsak a Tempo adja hírül, hogy

néhány nap múlva, tudomása szerint, manifestum fog napvilágot látni, amely nagy szenzációt fog kelteni. Vaidista kiáltványról van szó, amit egy csoport zsidó intellektuel és író fog aláírni. A manifestum rá fog mutatni arra, hogy Vaidának nem áll szándékában az összes, hanem csak egyes zsidók ellen harcolni, akiket egyformán utál a zsidó lakosság is.

Zaharia Boila párbajra hívta Mihalachet

Párbajjal végződik a polémia a pártelnök és a maniusta újságíró között?

Brasov, junius 17. Zaharia Boila, a Románia Nouă című lap igazgatója állítólag párbajra hívta ki Mihalachet és segédeknek Pavel Pavelt, valamint Rachitant nevezte meg. A provokálás oka egy a Románia Nouában nemrég megjelent cikk, amely szerint Mihalache utóbbi manifestációi nem történtek volna meg, ha különböző intézkedések és körülmények nem

sértették volna meg Mihalachet. A nemzeti parasztpárt elnöke erre egyik lapnak ezt a választ adta: Igen olvastam a cikket, amely egyszerű illetlenség, hogy ne mondjam arcátlan. Nem az első s nem az utolsó. Mihalache e drasztikus válasza készítette arra Boilát, hogy párbajra hívja ki őt.

Az olasz-abessziniai vizsály további kiéleződésére van kilátás

Semmi eredménye nincsen eddig a diplomáciai akcióknak

Párizs, junius 17. A Matin római jelentése szerint az olasz-abesszin vizsály további kiéleződésére van kilátás, miután az abessziniai népus újabb olaszellenes lépésre határozta el magát. Arról van szó, hogy az angol-olasz megállapodásban olasz befolyáskörzethez tartozónak deklarált Ghimma, Ethiopiatól délre fekvő független muzulmán államot most a szultánjának elhalálása miatt támadt zavarban a népus Abessziniához akarja csatolni.

A Times szerint az olasz kormány rendeletet bocsát ki, melynek értelmében az összes olasz alattvalóknak junius 15-ig el kell hagyniok Abessziniát területét.

A Reichspost vatikáni értesülést közöl, mely szerint Abessziniából a misszionárius szerzetesrendek egy részét fegyveres erőszakkal eltávolították. Legtöbbjük jelenleg angol gyarmati területen tartózkodnak.

A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben megállapítják, hogy ezidig semmi nyoma sem mutatkozik az olasz-abessziniai vizsályban beindított diplomáciai közvetítő akcióknak. Olaszország változatlanul eláll folytatja csapat- és hadianyagszállításait. Londoni jelentés szerint új hajóátviteli tárgyalások folynak az olaszokkal, akiknek szállítóhajókra van szükségük.

Huszonöt állam sajtóirodáinak kongresszusa kezdődött el tegnap a Tátrában

Meynot-t, a Havas-ügynökség igazgatóját választották meg a kongresszus elnökévé. Malypetr cseh miniszterelnök beszéde a konferencián

Prága, junius 17. Strbsko-Plesoban, a Tátra egyik magaslati üdülőhelyén tegnap vette kezdetét a sajtóirodák képviselőinek konferenciája.

Tvaruzek, a Ceteka-ügynökség igazgatója, a konferencia elnöke üdvözölte a 25 állam képviselőit, akik résztvesznek a munkálkodásban és amelyek lobogói díszítik a Hviezdoslav szálloda homlokzatát, ahol a konferenciát tartják. Tvaruzek javaslatára Meynot-t, a Havas-ügynökség igazgatóját a konferencia elnökévé választották egyhangulag.

Meynot szólalt fel ezután, a résztvevők tapsai között s kérte intézzenek hódoló táviratot Masaryk csehszlovák köztársasági elnökhöz.

Malypetr miniszterelnök a megnyitó ülés után dezsónét adott a delegátusok tiszteletére, amelyen a következő beszédet mondotta:

— Örvendek, hogy a csehszlovák kormány nevében fogadhatom Önöket ebben az országban, amely mindig az elvek és erkölcsi áramlatok, valamint a hírek keresztútját képezte. Önök, a sajtóügynökség képviselői büszkék lehetnek arra, hogy

sohasem veszítették el az érintkezést és nem szüntették be a hírcserét, bármilyen volt is a politikai helyzet. Önök mindig a hír és az igazság szolgálatában állottak, az érdekelt propaganda felett, amit a szövetséges ügynökségek a béke és az általános bizalom érdekében hoztak.

Ha megengedik, minél nagyobb függetlenséget kívánok a hírszolgálatban, tudva milyen felelősség felett rendelkeznek. Az Önök példás együttműködése bizonyítja, hogy a legkülönbözőbb államok képviselői megegyezésre juthatnak a legnagyobb bizalommal. Önök segédkezet nyújtanak a hidak építésénél és ez a hírszolgálat egyik legnemesebb szerepe. Csehszlovákia értékeli ezt a küldetést és főcéljának tekinti a béke fenntartását.

Orvosok, mérnökök, gyárak!

Minden magyar, német, román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizetendő Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapsz a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagenál Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Josz beszéd

Sennensieb Béla a h. Mór héber nyelven a Ch. Lajos az Arvagondozó, Avodah-klub, Czitrom Reinfeld Miklós a Poale vozik a konferencián.

Dr. Klompuszné a Ke. tóriumának nevében a üdvözölte a konferenciát.

— Nagyon megtisztelő ren Hajjeszod kuratórium zölhetem az erdélyi cionisták konferenciájukat. Az a ma a legodaadabb munk hivatást jelent. Ma, ami fellendülés idején a cionisták szorult a magánézerszeresen szükség van désre és odaadásra. Zs falvak épülnek Palesztinánélkül nincs Palesztina, akik életükkel és mind dolgoznak Erecben, csa aránytalanság a városi és

— Az erdélyi cionista kiváltságosoknak. Ezt ásták alá olyan belső elyek nagyon sok helyütt hátráltatják a cionista táborban van az egész és a szervezet elnökének met kell tolmácsolnom a ferenciának tudnia kell, tunk, az még csak a kezdet, de nehéz kezdet. detben, kívánok az erd jó munkát.

Joszf Sprinzák Vermes Ernő ezután a cionista Actions Com Histadur egyik vezetőjé Sprinzák lendületes, gyors is nyelvű beszédében üciát és ismertette néha a cionista országépítés tartalmát.

— Örömmel üdvözölöm mely egyedülálló az össz zött abban, hogy az őskat egyesíti. Valamikor oda irányult, hogy a zsi tina felépítésére egyesít nista szervezet példaké ság előtt, mert sikerült gát megszüldárdáni és a gét megőriznie. Harm 1905 nyarán, Chisenäub félve és titokban találko talokkal, akik önvédelmé a zsidó élet és vagyon n sináui zsidó ifjuság azon lehet változtatni a zsidós tén? Ebből a töprengésb határozás, mely palesztin ezeket a fiatalokat. M somért, amelynek élén k

A ké

Vasárnap délután a gai folytatták a késő éjs lásaikat. Este a zsidó legátusok és vendégek volt, majd hétfőn délelő kezdődött a plenáris ülés amelyen dr Nobel Sándo ker Ezekiel tartotta meg raizációs referátumát, hogy a héber nyelv által fontosabb tényezője a cion Rámutatott az iskolákba munka szegényességére. zését és a héber kultúr telte.

Brainer tanár (Oradea nyelven reflektált a referé elreklődés és lelkesed stieb, dr Rosenberg Oszk Keszenbaum Miksa, Bos hozzá, ugyancsak héber Széleskörű, imponáló h lődik ki a referátum kör sedés és tapsvihar közé határozatokat fogadott szászerté megalakítja tot, helycsoport rendszer elhatározta, hogy az erd tanítókat képezte ki a k képző intézetben. A kor hitközségek hebraizációj lyes lépéseket fog tenni

Dr Löwi Lajos (Jibou ganak jelentését terjeszt tur (Oradea) a Keren E

ESTE EGY GRAIN DE VALS Meghajt lefogaszit

Joszeff Sprinzak nagy beszéde a zsidó pionirról

3-ik oldali cikkünk folytatása.)

Sennensieb Béla a hitközség, Rottmann Mór héber nyelven a Chebra Kadisa, dr. Lőte Lajos az Árvagondozó, Révész Zsigmond az Avodah-klub, Czitrom Béláné a Nőegylet, Reinfeld Miklós a Poale Czedek nevében üdvözlik a konferenciát.

Dr. Klompuszné a Keren Hajjeszod kuratóriumának nevében a következő beszédben üdvözölte a konferenciát:

— Nagyon megtisztelő reám, hogy a Keren Hajjeszod kuratóriuma nevében üdvözölhetem az erdélyi cionistákat és 14-ik konferenciájukat. Az a szó, hogy cionizmus, ma a legodaadóbb munkát és fáradságot elhivatást jelent. Ma, amikor Ereben a nagy fellendülés idején a cionizmus annyira háttérbe szorult a magánérdekekkel szemben, ezerszeresen szükség van a cionista lelkesedésre és odaadásra. Zsidó városok és zsidó falvak épülnek Palesztinában, de cionizmus nélkül nincs Palesztina. Emberek nélkül, akik életükkel és mindenük feláldozásával dolgoznak Ereben, csak növekedni fog az aránytalanság a városi és mezői építés között.

— Az erdélyi cionista mozgalom egyike a kiváltságosoknak. Ezt a szervezetet nem ásták alá olyan belső egyenetlenségek, amelyek nagyon sok helyütt megbénítják, vagy hátráltatják a cionista munkát. Együtt, egy táborban van az egész cionista közvélemény és a szervezet elnökeinek külön is elismerésemet kell tolmácsolnom a munkáért. A konferenciának tudnia kell hogy ahol mi tartunk, az még csak a kezdet. Nagyszerű kezdet, de nehéz kezdet. Bizva ebben a kezdetben, kívánok az erdélyi konferenciának jó munkát.

Joszeff Sprinzak nagyhatású beszéde Vermes Ernő ezután Joszeff Sprinzaknak, a cionista Actions Comité elnökének, a Histadrut egyik vezetőjének adta meg a szót. Sprinzak lendületes, gyönyörűen felépített jiddis nyelvű beszédben üdvözölte a konferenciát és ismertette néhány megkapó képpel a cionista országépítés ideológiáját és belső tartalmát.

— Örömmel üdvözölöm ezt a konferenciát, mely egybeállít az összes konferenciák között abban, hogy az összes cionista pártokat egyesíti. Valamikor minden erőfeszítés oda irányult, hogy a zsidó nép erőt Palesztina felépítésére egyesítsük, az erdélyi cionista szervezet példaképpen állhat a zsidóság előtt, mert sikerült szervezeti intaktságát megszilárdítani és a cionista erők egységét megőriznie. Harminc évvel ezelőtt, 1905 nyarán, Chisenauban jártam és akkor félve és titokban találkoztam a cionista fiatalokkal, akik önvédelmi szervezet alakítottak a zsidó élet és vagyon megmentésére. A chinai zsidó ifjúság azon törte a fejét, hogy lehet változtatni a zsidóság siralmas helyzetét? Ebből a töprengésből fakadt a nagy elhatározás, mely palesztinai uttorökké tették ezeket a fiatalokat. Megteremtették a Hasomért, amelynek élén két cállarasi fiatallem-

ber állt: Izrael Butteltrot és Menachem Portugal. Mindketten elesetek a harcban. Butteltrot nevére, akit később Izrael Gilladinak hívtak, alapították Kfar Gileadi kolóniát. Ez a Mismeret alakította ki azt a szellemet, amely a későbbi chalucokat termelte ki és amely ma hordozója az épülő Palesztinának nemcsak materiális, hanem kulturális és szellemi értelemben is. És így jut el lassan a zsidó nép ahhoz az órséghez, amely ugyan nem a Wacht am Rhein, de Wacht am Jordan.

A felcserélt szerepek

Ennek az új szellemnek és új építő munkának az eredménye az, hogy lassanként kezd megváltozni a mi viszonyunk a többi népekhez. Eddig mi voltunk a pénz ügynökei és áruközvetítői a világnak. Emlékszem, huszonöt évvel ezelőtt Romániában jártam és egy kisvárosban kiadós tavaszi eső fogadott. Zsidó házigazdám elégedetten dörzsölte a kezét. Megkérdeztem, miért örülsz te az esőnek? — Mert jó termés lesz, mert lesz sok buza és szőlő, — válaszolta. „Hát van nekem szőlő és buza földed?” „Nekem nincs. De a parasztnak van. És akkor el is adja a buzáját.”

— A palesztinai zsidó munkásberek szintén dörzsölik a kezüket a jó tavaszi esőnek. De most már a saját kenyérüknek örülnek, annak a termésnek, amelyet arab és görög ügynökök helyeznek el a világ minden táján. Ime, hogyan fordul meg a szerepünk a népek között. Erec Jiszraelben mi termelünk és mások közvetítenek.

Sprinzak végül ismételt az erők egyesítésének szükségességét hangoztatta. A cionizmust ismét széles népmozgalomná kell változtatni, amely a zsidó tömegek igazi szükségleteit tartja szem előtt és ebben a szelvényben kívánt eredményes munkát a konferenciának.

Az év halottai

Végül Nobel Sándor dr. tartotta meg gyászbeszédét az elmúlt év halottairól. A okferencia állva hallgatta végig a gyönyörű szónoklatot, mely elparentálta báró Rotschildot, Palesztina nagy és áldozatkész szerelmesét, Chaim Nachmann Bialikot, minden idők legnagyobb héber költőjét, a bibliai nyelv és a bibliai szépségek továbbvivőjét. Kremenetzkit, aki mint a Keren Kajemetnek éveken át volt elnöke, véste be örökre nevét a zsidó történelembe, az elmúlt hét nagy halottját: Schemarjahu Lewint, a cionista hőskorszak legendás vezérét, a tüneményes szónokot, Jakobsont, a zsidó diplomatát. Az erdélyi cionizmusnak nagy veszteségét, dr. Deutsch Mórt, a konferenciák aranyos humor elnökét és Blum Zsigmondot, a csendes és fáradságtalan munkást.

Végül Tihanyi Dezső olvasta fel a konferenciához intézett táviratokat és ezzel az ünnepeles megnyitót véget ért.

A konferencia hébernyelvű vitája

Vasárnap délután a konferencia bizottságai folytatták a késő éjszakai órákig tárgyalásait. Este a zsidó Kulturházaiban a delegátusok és vendégek tiszteletére előadás volt, majd hétfőn délelőtt fél 11 órakor megkezdődött a plenáris ülés az általános vita, amelyen dr. Nobel Sándor elnököl. Dr. Brisker Ezekiel tartotta meg héber nyelven hebraizációs referátumát, amelyben kifejtette, hogy a héber nyelv általánossá tétele a legfontosabb tényezője a cionista mozgalomnak. Rámutatott az iskolákban folyó hebraizációs munka szegénységére, majd tanítók kiképzését és a héber kultúra terjesztését követte.

Reiner tanár (Oradea) ugyancsak héber nyelven reflektált a referátumra, majd óriási érdeklődés és lelkesedés közepette Rosenstiebb, dr. Rosenberg Oszkár, Einhorn Efraim, Keszenbaum Miksa, Boskovics Ignác szóltak hozzá, ugyancsak héber nyelven a hérdéshez. Széleskörű, imponáló héber nyelvű vita fejlődött ki a referátum körül, majd nagy lelkesedés és tapsvihár közepette a konferencia határozatokat fogadott el, mely szerint országsszerte megalakítja a Brit Ivrit Olamitot, helyi csoport rendszerrel építve azt ki és elhatározta, hogy az erdélyi iskolák számára tanítókat képezet ki a cernáuti héber tanítóképző intézetben. A konferencia az iskolák, hitközségek hebraizációjának érdekében erőltet lépéseket fog tenni.

Az általános vita Dr. Löwi Lajos (Jibou) az alapok bizottságának jelentését terjesztette be. Bárdos Artur (Oradea) a Keren Hajjeszod munkájával

szemben legnagyobb meglepedését fejezi ki. Dr. Engelberg Dezső bejelent, hogy megalakult az erdélyi Klal A. csoport (az általános cionisták progresszív szárnya), amelyhez az összes Hanoár Hacioni csoportok csatlakoztak.

Dr. Kirschner Arnold (Lugoj) az alapok jövedelmének fokozásáról beszélt. Bár megvan elégedve az elért eredményekkel, megfelelő propaganda anyag készítését és intenzív propagandá munkát kér. Dr. Erdélyi Emil (Tg.-Mures) és Darvas Mór (Tg.-Mures) ugyancsak az alapok munkájával kapcsolatosan tesznek praktikus javaslatokat.

Keszenbaum Miksa (Oradea) sajnálattal konstatálja, hogy a konferencia rendezői nem respektálták a szombatba vonatkozó szabályokat. Sok ember nem jöhetett el a konferenciára, a szónok is a szombat miatt csak későn érkezett és így csak a második napon üdvözölheti a Mizrahi nevében a konferenciát. Örvend az Alapok fejlődésének, de kéri a konferenciát, ismerje el a Keren Hamizrachit, a Mizrahi alapját.

Vihar a Keren Hamizrachi körül Rachel Klompusz ugyancsak az Alapok kérdésében szólalt fel, majd Fodor Sándor felszólalásában élesen tiltakozik a Keren Hamizrachi elismerése ellen. A konferencia a nemzeti alapok jövedelmeinek fokozását tüzte ki célul és a legteljesebb egységben kívánja ezt a munkát végezni. A harmadik alap létesítése a cionista egység elleni támadás.

A felszólalásra a konferencia hatalmas tapsval felelt, mire Fodor Sándor folytatta

KITUNO
GYARTMANY OLCSO
ARERT I

Abban a biztos hitben, hogy kiváló minőségű gyártmány megfelelő árérték-mennyeri — rövid időn belül — a megérdemelt kedveltséget, Lady egy évvel ezelőtt piacra hozta a Chat Noir pudert. Noha ebben a szakmában óriási a verseny, a Lady pudernak sikerült elnyernie a méltó helyet. Ma már a hölgyek tízezei állapították meg, hogy a Chat Noir csodálatos puder, ára pedig olyan olcsó, hogy jelentékeny megtakarítás érhető el egy olyan szépségápolási szernél, amelyet naponta számtalanszor használunk.

Chat Noir
PUDER
lady

beszédét és néhány olyan kifejezést használt, amelyet a Mizrahi magára nézve sértőnek talált. Nagy vihar támadt, a Mizrahi kivonulással fenyegetőzött, majd Ráth Efraim szólalt fel és tiltakozott az ellen, hogy a Histadrut konyhán nincsen bevezetve a kasrut. Kéri a konferenciát, hogy ebben a kérdésben határozatot hozzon és Joszeff Sprinzakhoz fordul, hogy a kongresszuson is támogatassa az indítványt, hogy végre a két egymással szemben álló csoport között az együttműködés bartáságosabb formában létrejöjjön.

Kohn delegátus az Erec Jiszrael Haovedet nevében tiltakozik a harmadik alap létesítése ellen. Dr. Pistiner Avram kijelenti, hogy bár revizionista, kilépett Jabotinszki pártjából, mert szerinte a cionista szervezet a zsidó nép egyetlen komoly védőbástyája. Kéri, hogy az Alapok munkáját ikszbesítsék és minél nagyobb számú sékel eladásával erősítsék a cionista szervezetet.

Jámor Ferenc tiltakozik az ellen, hogy a Mizrahi és a munkáspártok közötti ellentéteket vallási ellentétekkel magyarázzák. APoale Mizrahi együtt működik a Histadruttal és vallási posztulátumainak hangoztatása mellett részt vesz az országépítő munkában. Egyesek azonban osztályuralmi eszközöknek használják ki a vallási követeléseket. Kasztner Rezső: a Tórárt nem lehet kisajátítani egy párt számára. Az ellentétek

mögött szociális kérdések, nem pedig vallási problémák húzódnak meg.

Klein Elijáhu a Poale Hamizrachi nevében beszél és azt a véleményét fejezi ki, hogy a vallásos munkásság békében együtt tud működni a Histadruttal. A Mizrachiban nagyon türelmetlenek, nem lehet azt kívánni, hogy százötven évi vallástalanság után tíz év alatt állítsák helyre a Tóra uralmát.

Joszeff Sprinzak válasza

Ezután Sprinzak Joszeff válaszol a kérdésben elhangzott beszédekre. A Histadrut — mondotta Sprinzak — bevezette a kasrutot a szakszervezeti konyhákban, megkezdte Jeruzsálemben és folytatta Haifán, Rav Kuck azonban nem ismeri el az Aguda felügyeletét és innen a Mizrahi vádjai. A kérdések mögött nem vallási tételek húzódnak meg. Palesztinában a lakosság vallásosabb, mint a gálut összes országaiban. A Maimonidesz sir ünnepléyre tízezer munkás vonult ki. A Mizrahi vádjai sosem a vallástalan polgárok, hanem csak a munkásság ellen irányulnak. A Petach Tikvai, nem rituális konyhát tartó kolónisták ellen a Mizrahi sohasem emelt kifogást. Végül hangsúlyozta az ellentétek elsimításának és egy egységes szervezet kiépítésének szükségességét.

Benes befejezte kilencnapos oroszországi utját

Litvinov Prágába utazik. Nagyt erősödött a kisanant politikai és gazdasági téren

Prága, június 17. Benes csehszlovák külügyminiszter befejezte kilencnapos oroszországi utját és meghívta Litvinovot, tegyen látogatást a cseh fővárosban. A külügyi népbiztos erre ígéretet tett, de a látogatás időpontját nem tüzték ki.

Benes moszkvai látogatásával kapcsolatban a nemzetközi politikában szerepet játszó körökben megállapítják, hogy a francia-orosz és az orosz-csehszlovák kölcsönös védelmi szerződések megkötése által az egész kisanant politikai és gazdasági téren

nagyt erősödött. A genfi lapok közlik, hogy a szovjet és Csehszlovákia pénzügyi kölcsönszerződése kedvezőbb, mint az, amelyet annakidején Németországgal kötött a szovjet. Váltók helyett ezuttal kötelezvényeket fognak adni az oroszok, amelyeket a prágai érték-tőzsdén jegyzésre fognak bocsátani. Amatt is kedvezőbb a szerződés, mert a szovjet csak akkor rendel Csehszlovákiában árut, ha a feltételek megfelelőek.

KÜLDJE GYEREKEIT A TENGER MELLÉ

Prospektusok és jelentkezések: Dr. Cajal, Str. Anton Pan 38. Bucuresti. Az „Institutul de Fortificare” iskolásgyermekek (fiúk és lányok) számára dr. Cajal egyetemi m. tanár (bucuresti gyermekkorházi főorvos) és Prof. N. Dutescu (testnevelési tanár) vezetése alatt Carmen Sylván június hó 15-én megnyit!

Gondor, szülői felügyelet, sport, napfürdő, iszapfürdő, tengeri fürdő, strand!

KÖZGAZDASÁG

Autómotorokkal fogják lebonyolítani az Erdély és Bukovina közötti személyforgalmat

Cluj, június 17. (Az Uj Kelet tud.) Régi panasza már ugy Erdély, mint Bucovina kereskedőinek, hogy a két ország között a vasúti forgalom lebonyolítása rendkívül nehézkes és hosszadalmas.

Ezen a hiányon végérvényesen csak az Ilva-Micá-Vatra-Dornei vasútvonal kiépítése fog segíteni. Ezek a munkálatok azonban még 5-6 évig tartanak és addig az Erdélyből Bucovinába utazóknak 20-24 órát kell vonaton tölteniük.

Ennek a türelmetlen helyzetnek gyors megváltoztatása érdekében a cluji vasúti üzletvezetés tervezetét dolgozott ki, mely sze-

rint az Erdély és Bukovina közötti személyforgalmat három autómotorral fogják lebonyolítani, a Cluj-Bistrita-Bărgăului-Vatra-Dornei-Cernăuți vonalon. Ezeknek az autómotoroknak a segítségével a Cluj-Cernăuți közötti utazás a jelenlegi 20-22 órai idő helyett csak 9-10 órát, a Săturmăre-Cernăuți utvonalt megtehető a mostani 24 óra helyett csak 10-12 órát venne igénybe.

Ertesülésünk szerint az autómotorok beállítására közelebbről megtörténik és ezzel a két ország között a kereskedelmi forgalom élénkebb lendületet vesz.

Gazdasági tanácsadó az Uj Kelet olvasóinak

A kereskedelmi életet ma annyi törvény, rendelet és utasítás szabályozza, melyek között a legtájékozottabb üzletember sem tud eligazodni. A kiviteli és behozatali rendszerek egyenást válogatják, a külföldre történő fizetéseket a legkülönbözőbb nemzetközi szerződésekre, megegyezésekre, provizóriumokra és magánclaring-megállapodások alapján lehet és kell lebonyolítani, az adózási kérdésekben ahány ház illetve pénzügyigazgatóság, anynyi szokás a konverziós törvénnyel kapcsolatos ügyekben és kérdésekben maguk a bíróságok is homlokegyenest ellenkező döntéseket hoznak, a nemzeti munkavédelmi törvény rendelkezései, a munkásbiztosító pénztárak, a vám, a vasut naponta oly fogas kérdések elé állítják a kereskedőt és iparost, amelyekre szakzerű felvilágosítást vagy egyáltalában nem, vagy csak a legnagyobb utánjárással tud beszerezni.

Ezt a hiányt akarja pótolni az Uj Kelet, amidőn „Gazdasági tanácsadó” című újságot nyitunk és bocsátunk olvasóink rendelkezésére. Bármely gazdasági, üzleti, vagy ezzel kapcsolatos kérdésre pontos felvilágosítást nyújtunk. Amennyiben a kérdés jellege megkívánja, magánlevélben is válaszolunk, a portoköltségek bélyegben való előzetes beküldése esetén.

Az UGIR és a nemzeti munkavédelmi törvény. Az UGIR még március havában memorandumot terjesztett az iparügyi miniszter elé, amelyben rámutatott arra a lehetetlen helyzetre, amelyet a román munka védelméről szóló törvény végrehajtási utasításának az alkalmazottak nemzetiiségének feltüntetésére vonatkozó parancsa teremtett. A gyáriparosok kéréken kijelentették, hogy igen sok esetben meg sem tudják állapítani alkalmazottaikról, hogy tulajdonképpen milyen nemzetiiségűek, minthogy ebben a vonatkozásban sem a név, sem a vallás, vagy származás nem lehet irányadó, másrészt a végrehajtási utasítás és az ekörül kiadott miniszteri rendeletek sem precizozzák, hogy ki tekintendő román nemzetiiségűnek és ki nem. Az UGIR erre a beadványára mindmáig nem kapott érdemleges választ, azt azonban információink szerint sikerült elérnie, hogy a kormány a magánvállalatoknál működő és nem román nemzetiiségű, de román állampolgárságu alkalmazottak ellen to-

vábbi lépéseket nem tesz.

Rövid hírek. A Petrosani Szénbánya igazgatóságába cooptálták Vlad Aurel volt minisztert és Deszberg Antalt. — A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, mely szerint az esetben, ha a hónap 10-ike vasár-, vagy ünnepnapra esik, a forgalmi és fényüzési adó 11-én is befizethető anélkül, hogy a kereskedő, vagy iparos késelembe esne. — A Sváb Kereskedelmi és Iparkamara konverziós egységet kötött hitelezőivel, melynek értelmében 20%-ot fizet 25 félévi részletekben.

— A Brasov-megyében lévő cristiani kerámiagyárát Al. Birthelmer bécsi nagyiparos vásárolta meg, aki az üzemet modernizálja és kibővíti. A gyár a Soc. Bancara Română érdekeltségébe tartozott. — Mica bányatársaság most tartott közgyűlésén 20 százalékos bruttó osztalék fizetését határozták el. A vállalat igazgatóság elnöke Goga Octavian volt minisztert választották meg, aki a hatalmas vagyonnal rendelkező bányavállalat egyik fő részvényese. — Az Agricola-Fonciera biztosító társaság napokban tartott közgyűlésén elhatározták, hogy ajelezőkölcsonök folyósítását beszűkítik és az intézet több nagyobb bérháza fogja rendelkezésére állítani. — Az ország legjelentősebb iparvállalata kétszázötven évvel ezelőtt született. Ez a Gaz si de Electricitate, melynek részvényei 90 százalékban a főváros tulajdonát képezik. Ez a vállalat múlt évi mérlegében 35 millió lej részvénytőke mellett 39 millió lej tiszta nyereséget mutat ki, vagyis a nyereség jóval meghaladja az alapítókét. — A Timisoarai Első Takarékpénztár konverziós egysége jogerőre emelkedett. A bank 50 százalékos fizet 10 év alatt. Passzívumának összege 102 millió lej.

UJ! STEFAN ZWEIG UJ! STUART MÁRIA

magyar kiadás, disztkötésben Lei 264
Német kiadás, disztkötés Lei 340
A lélek orvosai 370 lap, vászonkötés 165 lej, füzve 125 lej
Marie Antoinette 600 lap, vászonkötés 125 lej
Rotterdamai Erasmus diadala és bukása, vktésben Lei 158
LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

(Oradea mellett) (Románia Pösténye)

49 C° hőfoku naponta 19 millió liter vizet adó kénas, rádiusos hévíz forrás. — Mindenféle reumatikus bántalmak, valamint női betegségek ellen páratlan gyógyhatású.

Ujjonnan berendezett:

iszapfürdők, iszappakolások, morfürdők és mesterséges szénasavfürdők, állandó orvosi felügyelet mellett!

I. oszt. teljes pensió június, szept. hónap 200 lei naponta július, aug. hónap 240 lei naponta

II. oszt. pensió napi 100 lei és gyermekek pensiója napi 100 lei

50%-os vasuti kedvezmény egész éven át érvényes. — Különböző szórakozások: Tenisz, könyvtár, szabadfürdő.

Egész éven át nyitva!

NARCISSÉ BLEU
A FENSÉGES
PÁRISI KÖNYVÉZ
Mury
PUDER ARCFESTÉK
CIGÁRÁK AKKORDJAI
VÁLASSZÁK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:
Nagy dupla műsor csak 2 napig egy hely-
árért: I. Nyomorultak II. része, főszerep-
ben: Harry Baur. II. Lindbergh Baby el-
rablása, főszerepekben: Dorothea Wieck
és a csodagyermek Baby le Roi. Előadá-
sok kezdete: Nyomorultak 3, 6, 9 óra-
kor, Lindbergh Baby 5, 8, 11 órakor.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:
Csütörtöktől: Világcsemény: A színes fátyol.
Somerset Maugham pályadíjas regénye
filmen. Főszerepben: Greta Garbo,
Herbert Marshall és Warner Oland.
Ezen filmmel esti 11 órai kezdettel éjjeli elő-
adás is van.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, június 18.

Bucuresti. 12: Marcu zenekar. 17: Leme-
zek. 19:20: Híres énekek lemezei. 20:15:
Szimfonikus hangverseny. 22: Hírek. 22:15:
Vendégloji zene.

Budapest. 6:45: Torna. Utána hanglemezek.
10: Hírek. 12:05: Szalonzene. 13:30: Hangle-
mezek. 14:40: Hírek. 17:30: Tárogató szőlő.
18:30: Jazz. 19:35: Énekszóló. 20:10: Előadó
est. Közreműködik Vaszary Piroška és Som-
lay Artur. 21:10: Hírek. 21:30: Budapesti
hangversenyzenekar. 23: Cigányzene, Kal-
már Pál énekszámaival. 24:05: Hírek.
Droitwich. 22:30: Rádiózenekar, szoprán-
nal. 24: Táncczene.

Brüsszel. 20: Szórakoztató zene.
Brunn. 20:50: Szalonzene.
Prága. 19:25: Katonaindulók. 20:25: Vidám
est. zenével.

Kopenhága. 21:45: Schumann: Két ábránd
darab. 22:20: Rádiózenekar.
Poste Parisien. 20:15: Hangverseny.
Radio Paris. 20:45: Tegnap és mai dalok.
Toulouse. 20:15: Híres francia dalok. 23:
Jazz. Utána katonazene.
Hilversum. 21:40: Szórakoztató zene.
Varsó. 21:25: Rádiózenekar.
Luxemburg. 22: Reklámhangverseny.
Frankfurt. 19: Schrammer zene.
München. 22:30: Rádiózenekar, szólistákkal.
Milano. 20:50: Jupiter Pompeiben. Opera.
Róma. 22: XVIII. századi kamarazene.

Szerda, június 19.

Bucuresti. 12: Lemezek. 17: Dinicu zene-
kar. 20:05: A régi zene estje. 21: Kis rádió-
zenekar. 22:15: Hírek. 22:35: A zene folyta-
tása.

Budapest. 6:45: Torna, utána hanglemezek.
10: Hírek. 12:05: Ének és fuvolaszó. 14:40:
Hírek. 19:05: Zongoraszó. 20:10: Közveti-
tés a budai színházról: „Aki mer, az nyer”.
Operett 3 felvonásban. Főszerepben Honthy
Hanna, Törzs Jenő. 21: Hírek. Majd cigány-
zene. 24:05: Hírek.

Droitwich. 22: Tauber Richárd és a rádió-
zenekar hangversenye.
London. 21: Szalonötös, szópán énekkel.
Scottish. 21: Szimfonikus zene, brácsa szó-
lóval.

Bécs. 21:05: Rádiózenekar. Lehár hang-
verseny. Részletek a Mosoly országa, Paga-
nini, Giuditia stb. operettékből.
Brüsszel. 20: Szimfonikus zene.
Prága. 20:30: Rádiózenekar.
Kopenhága. 21:15: Bécsi táncok.
Poste Parisien. 22:30: Könnnyű lemezek.
Toulouse. 20:15: Szalonzene.
Zágráb. 20: Hangverseny.

Varsó. 12:15 Szalonzene. 15:30: Citera- és
énekszóló. 17: Mandolin zene. 19:30: Ar-
gazinszka énekesnő Schumann-dalokat ad elő.
Berlin. 19:20: Szórakoztató zene.
Hamburg. 21: Mandolin zenekar.
München. 20:45: Lortzing: Undine, opera.
Stockholm. 20:30: Katonazene. 22: Modera
táncczene.

Pályázat

A cluji ort. Chevra Kadisa vezetősége Ft. Hart Albert egyleti orvos elhalálása következtében megüresedett orvosi állásra pályázatot hirdet. Mindazon orvos urak, akik e szolgálatot vállalni kívánják, forduljanak igényeiket megjelölő megkeresé-
seikkel június hó végéig a Chevra irodá-
jához, Cluj, str. Londrei 9.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyzseri közlénet egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 sz. Aláskeresedőnek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeligé levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mirea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Üzletet vagy üzlethelyiséget keresek vidéki városban is. Részletes ajánlatot „Önállósítás” jellegére a kiadóba kéek.

Különbejárati butorozott szoba, fürdőszobahasználattal és teljes ellátással kiadó. Str. Abatele Zavoral 2b. Óvár.

Gyermek mellé németül, franciául beszélő zsidó leány azonnalra állást keres. Grünfeld, Satu-Mare. Vasil Alexandri 33.

Buziáson, ha valóban orth. kóser kosztot akar, úgy keresse fel a Posta-ucca 9/a alatt a Weisz és Guttman-féle vendéglőt. Izletes konyha, pontos kiszolgálás, Olcsó árak. Ort. kóser vegetáriánus konyha.

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom maradék férfiszöveteket féligyen kaphat Partie üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Tizennégy évi szolgálat után állását vesztett volt aljegyző, perfekt román, magyar, német és héber nyelvtudással, chimis, rase, gemore ismerettel, bármilyen szerény állást vállalna, hogy nagyszámú családjának nyomoromnák enyhíteni tudjon. Steiner József, Carnitel, p. u. Borod, jud. Bihor.

Izr. német leány állást cserélné július 15-re. Elmenne 1-2 gyermek mellé ort. izr. urházhoz. Megkeresések Goldfarb Lili, Hodod, jud. Sălaj.

Keresünk az ország minden minden városában, járásk székelyeiben és nagyközségekben helyi képviselőket, akik egy igen komoly és egyetlen házban sem nélkülözhető szabadalmazott cikk eladásával foglalkoznának. Kereseti lehetőség havonta 15-20.000 lei. Csakis komoly, megbízható, jó megjelenésű, reprezentálni tudó és a román nyelvet beszélő urak jelentkezzenek. Levélbeni ajánlatokat „Szabadalom” jellege alatt a kiadó továbbít.

Nagyon szép uccai garzon lakás, földszinten, egy szoba, előszoba-fürdőszoba azonnalra kiadó. Cim megtudható: Memorandului 7 szám, butorizletben.

Fiatal urilány fizetné költségét certifikáltan rendelkező fiúnak. Cim a kiadóban.

Diplomás tanár, angol, német, francia, román, héber nyelvekben tökéletes, bárhol pedagógiai vagy tisztviselői állást keres. Válaszokat „szerény igényű” jellegére a kiadóhivatalba kér.

Különbejárati butorozott szoba, elő- és fürdőszoba használatl kiadó. Berde 2., II. 14.

Elsőrendű Cukrász házhoz ajánlkozok esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is fölvesznek. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

Raktárunkon levő siremlékek minden elfogadható áron

eladók

Veiszlovits Adolf és fia
Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 13.

HIR

— Egy katolikus nérszemittizmus ellen. Kölni hét óta a Rajnavidéken antiszemita heccelődések nyitja a hírhedt Streilapjában lázít a zsidók ellen is. Legutóbb a kölnben tartott nagy hecc-bezött ezeket mondotta: „verni az országból a zsidókat e szavak elhangzotta: „bő egy lelkes közbeszó ellen kell, akik a zorsz beszédekkel felborítják!” Iyestek, de a náci-terror a paphoz és valósággal cára, ahol a szerencsétl megsebesült.

— Törökországban elti viselését. Konstantinápoly tizenharmadikán életbelézetések és apácák lelkes talma. A rendelkezés a katolikus, a görög, örm százaít érinti. Kivételt görög és örmény patriar nagymifutál és a zsidó Ezek ünnepi alkalommal megjelenhetnek ornatusul

— Roosevelt életbelépte formuláját. Washington velt elnök életbeléptette az NRA alapját fogja ké hogy mindent el fog köv legi struktúrájának fenté

— Allandósultak a vér fastban. Londonból jele fővárosában, Belfastban újabb összeütközésre kerit szervezetek között. A tüzharc keletkezett, am esett áldozatul. Köztük le

Egyetemi tanárok m biztos hatású a

„Bixádi v amely a gyomor, b gyomorregési fájdalom mert használata em mindig kellemesen h nnt. Cluji lerakat: V gele Ferdinand.

— A „MERA” autóbús nius 15-én déli 12 óratól zárólag terjedő időre a gesen csökkenti a vállalat lyek a vasutal párhuzam vebb felvilágosítások sz jegyirodánál: Cluj telefo Mare telefon 99, Baia-Ma telefon 99.

— A görögországi vé eredményei. Athénből je hivatal közzétette a leg végeleges eredményeit: lesz mig 1933-ban 1.146.943, 1928-ban 1.021.434 és 19 a szavazók száma. Az szemben 6.32, az 1932-i 8.63 százalék tartózkodó hát az az állítás, hogy 3 szavazott le, nem felet m kormánylista 671.925 szahát 62.53 százalékot, am kormány népszerűségnek körében.

— Victor Hugó tisztel rizban a szocialista-kom Párizsból jelentik: A sz egységfront tegnap tünt a Pantheon-téren Victor habár a tüntetésre a re engedélyt. A tüntetők eg a Pantheon felé közeledé den incidens nélkül széto

— Baselben újabb ér a jegybankok kormány tik: Baselen tegnap tak a jegybankok korr elégedésüket fejezték k cíó elleni harcot sikerr blokkot képező államok. ce kormányzója expozé ról, felvázolta Franciad lapotát és kijelentette, many meghozta azokat amelyeket a költségveté bölésére, valamint a k sa érdekében tenni fog

UJ KELET Legújabb hírek

A japán szoldateszka cinikus ürüggyel indokolja Észak-Kína megszállását

Az angol kormány értekezletet hívott egybe az északkinai új helyzet megvitatására

London, június 17. (Rador). A Daily Telegraph jelentése szerint Kína megbízottjának a külügyminisztériumban tett közbenjárása folytán az angol kormány úgy Tokióban, mint Pekingben érdeklődött a helyzet pontos ismerete, valamint a Japán által követett akció felismerése céljából. A lapok szerint a kínai kormány csupán annyit közölt a külügyminisztériummal, hogy a japánok Észak-Kínában megszállták a 9 hatalmi egyezményt. Az alsóház holnapi ülésén Sir Samuel Hoare külügyminiszter le fogja szögezni, hogy Anglia nem hozhat semmilyen határozatot Kínával kapcsolatban, mielőtt a távolkeleti politikát szabályozó egyezmény többi aláíróival nem tárgyal. Valóban az északkinai ügyeket Anglia már meg is vitatta az Egyesült Államok megbízottaival.

A Reuter-ügynökség pekingi jelentése szerint a japán katonai hatóságok körében két külön áramlat mutatkozik. Egyiket Dohaira tábornok képviseli, aki szeretné egész Észak-Kínát elfoglalni, míg a másik áramlat a tokiói tanácsokra akar hallgatni, amely mérsékelt politikát hangoztat és hajlandó megelégedni az eddigi nyereséggel. Doharia tábornok ma kijelentette, hogy a kínai kormány elfogadta Japán követeléseit, de ez nem jelenti azt, hogy a japán katonai hatóságok minden kérése teljesítve lenne.

Párizsi híradás szerint ismert japán politikus a következőket mondotta a Petit Parisien tudósítójának: — Nem kérünk függetlenséget Észak-Kína számára, hanem szabadságot. Meg akarjuk menteni a terrorizmustól, ami meggátolja abban, hogy tetszése szerint együttműködést fejtsen ki Japánnal a két ország érdekében. A kínai nép ma szenved a terrorizmus miatt. Az angol és amerikai dohányt bojkottálták. A kínai nép nyög a járom alatt. Legalább Ho-peiben fel akarjuk szabadítani, ahol helyreáll a két ország közti együttműködés. Ez jó kihatással lesz Kína többi részére is. Nem kérjük a kínai csapatoktól, hogy vonuljanak a Sárga folyótól délre, hanem annyit, hogy tartózkodjanak Ho-pej határain kívül.

Nankingból jelentik, hogy Huang-Fu, Észak-Kína politikai bizottságának elnöke odaérkezett, hogy a polgári és katonai hatóságokkal érintkezésbe lépjen az északkinai helyzet ügyében. A kínai sajtó szerint egyhangulag olyan döntést hoztak, hogy a Kínát és Japánt érdeklő összes problémák békés elintézése érdekében megtesznek minden lehetőt.

A Daily Telegraph azt az értesülését közli, hogy az angol kormány értekezletet hívott egybe az északkinai új helyzet megvitatására. Beavatott helyről származó közlések szerint diplomáciai eszmecsere folyik

Az angol külügyminiszter az alsóházban nyilatkozik a kínai helyzetről. Kína békésen akarja megoldani a konfliktust. Megkezdődött az eszmecsere Anglia és az USA között

Anglia kezdeményezéséből az Egyesült Államok kormányával az északkinai események ügyében.

Ugy hírlik, hogy Sir Samuel Hoare angol külügyminiszter az alsóházban közelebbről ismertetni fogja azokat az okokat, amelyek miatt Anglia egymagában nem kíván beavatkozni az északkinai eseményekbe. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Kína csak

Angliához intézett eddig jegyzéket, amelyben panaszolja a kilenchatalmi szerződés Japán által történt újabb megsértését.

Tokió, június 17. (Rador). Mától fogva a chararkörnyéki kínai (kuantungi) hadsereget a japánok rablóbandának fogják tekinteni. A határozatot a japán vezérkar hozta, amely szerint a kínaiak megsértették a február 12-én Tatangban aláírt fegyverszünetet.

Lloyd George és Snowden új politikai pártot alapítanak

Jelentős összeget fordít az angol kormány közmunkára

London, június 17. Hírek vannak arról, hogy Lloyd George lord Snowden volt munkáspárti kormánybeli kincstári kancellárral új politikai pártot alakít. Egyidejű angol politikai körökből szerzett értesülések szerint az angol kormány nem fogadta el Lloyd George munkaalka-

teremtési programját s elhatározta, hogy a jövő hét folyamán saját közmunkatervvel lép az alsóház elé. A Sunday Chronicle azt írja, hogy a kormány közpénzekből jelentős összegeket szán a közmunkák végrehajtásának biztosítására.

Egy borzalmas hatású mérgező gáz explóziója okozta a rheinsdorfi katasztrófát

Ötvenhatra emelkedett a katasztrófa halálos áldozatainak száma

Brüsszel, június 17. Liegeben most tartják a kémikusok nemzetközi kongresszusát, amelynek tagjai meg vannak győződve, hogy a rheinsdorfi katasztrófa laboratóriumi kísérlet következménye. Valószínűleg egy mérgező gázzal kísérleteztek, amelynek hatása a kémikusok szerint borzalmas. Újabb berlini jelentés szerint a

német hatóságok most már beismerik, hogy a rheinsdorfi katasztrófa áldozatainak száma 56. A romok eltakarításán éjjel nappal dolgoznak. Azt hiszik, hogy még újabb halottakat ásnak ki a romok alól. Egyéb-ként a sebesültek közül többen haldokolnak.

Borzalmas méretű, kettős vasúti katasztrófa tartja izgalomban Anglia népét

Welwyn-Garden állomáson egy postavonat és egy személyvonat teljes sebességgel rohant egymásnak. Glasgowban egy személyvonat a Perronnak futott. Eddig husz halott és rengeteg súlyos sebesült

London, június 17. (Rador). Welwyn-Garden állomáson szombatról vasárnapra virradó éjjel egy posta és egy személyvonat összeütközött. A 80 kilométeres sebességgel haladó postavonat belerohant a London-New Castle személyvonatba és annak utolsó két kocsját pozdorjává törte. Eddig 16 halottat ástak ki a romok alól, akik között 5 asszony és 2 kisgyermek van. 30 súlyos sebesültet kórházba szállítottak, akik közül többnek állapota reménytelen. A halottak borzalmasan megcsontkítva kerültek ki a romok alól. A forgalom megszakadt. A vonal kijávitásának munkálatai folyamatban vannak.

A welwyni vasúti szerencsétlenség borzalmas jeleneteket okozott az áldozatok

kiszállításánál. A romok eltakarítását megnehezíti az állandóan zuhogó eső.

Újabb londoni jelentés szerint a welwyni katasztrófa után röviddel újabb vasúti szerencsétlenség történt, szerencsére azonban kisebb méretű. Glasgow közelében Gourrocknál egy személyvonat nem tudott lefékezni az állomásra való befutása alkalmával és a Perron utközöibe rohant. 22 ember megsebesült, köztük három súlyosan.

London, június 17. Az északangliai vasúti katasztrófa halálos áldozatainak száma huszra emelkedett. A pálya helyreállítási munkálatok még folyamatban vannak.

Maniu kirohanása a rendszer ellen

(Első oldali cikkünk folytatása)

—Eljöttem Brasov várába, hogy szeretemet és ragaszkodásomat nyilvánítsam a párttal és Mihalacheval szemben, aki ennek az országnak a lelke. De nyilvánítani akarom felháborodásom a rendszerrel szemben, mely a nemzeti méltóságot ássa alá. Együtt jöttem Mihalacheval, hogy szétzúzzuk ezt a rendszert. Maniu ezután folytatja a politikai helyzet analizését, majd Marinescu ezredes rádiószereléséről beszélt, azt állítva, hogy ezt a támadást Mihalache kivédte. Maniu ezután kihangsúlyozza a román elem támogatásának szükségességét, mert mostoha uralom után meg kell kapniok anyagi alapjait. A románok jogait nem lehet gyerekjátékkal és sértéssel kivívni. Mi a románai utódjai vagyunk, a román pedig az ur szolgája. Ha a népek hite van bennünk, elfogadjuk a harcot.

Mihalache emelkedett ezután szólásra és hangsúlyozta, hogy a pártnak ifjúságra van szüksége. Nagyon sok minden van összerombolva, erős karra van szükség, hogy a rohadást megtszítsa. Meg kell alkotnunk a parasztállamot s a parasztállamnak a szelleme elfogadja a kisebbségekkel való együttműködést. Nem ismerjük el azt, hogy valaki az ország és a korona közé álljon és azt akarjuk, hogy a király felelőssége megőriztessék. Ha erős bástyát építünk a párt köré, a parasztok diadala bekövetkezik.

LEGUJABB SPORT

Gyenge védelme miatt kikapott a román válogatott

Jugoszlávia—Románia 2:0 (1:0) félbeszakítva

Szófiából jelentik: Hétfőn délután óriási vihar és zápor miatt késéssel játszották le a Balkán labdarugó torna során a Jugoszlávia—Románia válogatott mérkőzést, amely ezuttal is a jugoszlávok győzelmével végződött 2:0 (1:0) arányban. A román csapat veresége bizonytalan védelmének, de főleg a két szélső half gyengeségének tulajdonítható.

Román főlénnyel indul a mérkőzés és tart erőtlen jugoszláv támadásoktól eltekintve félórán keresztül. A csatársor többször közelíti meg a jugoszláv kaput, a lövések azonban célt tévesztenek. A 34. percben támad a jugoszláv jobbszárny: Zsifkovits Marianovitshez továbbít, ez a 16-os sarkáról nagy sarokgólt lő: 1:0. Szünet után a még mélyebb lett sáros pályán bágyadtan és nehezen mozognak a csapatok.

Ismét a román csatársor van frontban, a jugoszláv védelem azonban szilárd. A 13. percben támadnak a jugoszlávok. A labda a 11-es tájára kerül, ahova Creteanu kiszalad, öklöz, Szekulics azonban jól érkezik és 20 méterről a második jugoszláv gólt lövi: 2:0. Időközben egyre sűrűbb sötétség borul a pályára. A jugoszlávok védekeznek, a román csapat egyre támad. A 33. percben végül Hagipoulos görög bíró a sötétség miatt lefújja a mérkőzést, amelynek elmaradt 12 percét holnap játsszák le.

A két válogatott a következő összeállításban játszott:

Jugoszlávia: Glaser, Girtl—Matosovics, Arsenovics—Gaer—Lechner, Sipos—Zsifkovits—Marianovics—Szekulics—Glisovics.

Románia: Creteanu, Sicutulescu—Albu, Vintila—Juhász—Cuedan, Bindea—Kovács—Sepi—Bodola—Dobay.

A Balkán Kupa állása:

1. Jugoszlávia	1	1	0	0	2:0	2
2. Bulgária	1	1	0	0	5:2	2
3. Görögország	1	0	0	1	2:5	0
4. Románia	1	0	0	1	0:2	0

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURÁÉ

Taxa postala
plătițe în num.
No. 224713/929.

10. Telefon: 9-77.
Havonta 110, negy
évre 600, egészévr
földre: Havonta 2
félévre 12, egészévr
detések díjazás
KELET az erdélyi
dóság egyetlen po
Cikkünk utányomosa
rás megjelölésével eng

Vaida zsidói

Vaida, a numerus valaga zsidókérdésben re szigorú álláspontját és r menyekről fog beszámol saját házsidói számára.

Nem hisszük, hogy a régi és új zsidó állásp sebb elvi különbség volt lehet szó, hogy miután óhajtoit egyesíteni a V a nussal: a numerus v most egy saját egyéni mitizmust akar meghird A romániai zsidóság

sen közömbös, hogy vaj pedig a Vaida-féle antis akarják-e megfosztani l beri és polgári jogaitól. metamorfózissal kapcsol azok a dicső zsidó férf állítólag saját jószántul Vaida legújabb megfoga mát, amelyben a valach tebb formában fog a zsid

Nem ismerjük azokat intellektueket és „vez Vaida manifestumát a isneretükkel akarják sz bizonyos, hogy a román zsidóság nagy többsége protoktorokból és még V sem fogja azonosítani m

Ezek a zsidó férfiak zsidóság, legfeljebb a sa kákbán. Nem szenvedhet a névalárok abban a k nak Vaida legújabb és j szemtitizmusának, hogy lomra kerülése esetén jussanak és kirakati bá

kiüföld fele, mintegy azt a valachizmus nem min kitékerni a nyakát, ha akik nem értenek egyet mitizmus egyedül üdvöz Vaida zsidói lehet hog ténylegesen zsidók, de az letes erdélyi és románai latra való tekintet nélkül prókatorságukból és mi amelyeket a valachista váli csatlakozás a zsidó

Szerződés, vagy

Néhány évvel ezelőt zöttük Anglia, az Egyes csaország szerződést írta különböző koncessziók elle kínai kormány e kilenc ranciát vállaltak Kína t függetlensége biztosítás

Egy hét óta a japáno felülmúló kiméletlenség Kína területén anélkül, dat izentek volna Kíná

A nankingi kormány teteleket is kénytelen te ralizált és felszeretlen szembezállani a jól fels kal.

Megtörtént az a törté állo esemény, hogy a kínai kormány elcsapta, japán vezérkarnak egyk egyetlen híme az volt, szállani a japán hadser védelmezése érdekében.

Katonai felelősségtelens gi kormány nem tehető kétségbeesett memorand hoz a hatalmakhoz, am szerződésben Kína terüle tárták. A kilenc hatal fülebotját sem mozgát hogy a japán rablóhadj határozott lépést tegyen

Ugyanakkor, amikor K lia és a többi hatalmak koznak arra, hogy a kö ződések nem képezhetik a szerződések nem degt rongyokká: a saját be szerint vállalt szerződé egyszerűen figyelmen k

Ezt bizonyítja az is, h many vérszátásának